

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Пряшівський університет (м. Пряшів, Словаччина)
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна
НАПН України
Науковий університет імені Етвеша Лоранда
(м. Будапешт, Угорщина)
Вища лінгвістична школа (м. Ченстохова, Польща)
Інститут педагогіки і психології
Університету імені Яна Кохановського в Кельціх (Польща)
ВСП «Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж МДУ»

ОСВІТА І ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Збірник тез доповідей
за матеріалами VI Міжнародної науково-практичної
конференції 27-28 жовтня 2022 року

Україна, Мукачево
27-28 жовтня 2022 р.

Рекомендовано до друку Науково-технічною радою
Мукачівського державного університету
(Протокол № 9 від 21 листопада 2022 р.)

Рецензенти:

Хомич Лідія Олексіївна – доктор педагогічних наук, професор, заступник директора з наукової роботи, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (м. Київ);

Стахів Марія Олексіївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри початкової та дошкільної освіти, Львівський національний університет ім. Івана Франка (м. Львів).

Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції: збірник тез доповідей VI Міжнародної науково-практичної конференції, 27-28 жовтня 2022 р., Мукачєво / Ред.кол.: Т.Д. Щербан (гол.ред.) та ін. – Мукачєво: Вид-во МДУ, 2022. – 402 с.

У збірнику представлено тези доповідей учасників VI Міжнародної науково-практичної конференції «Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції». Учасниками конференції запропоновано до обговорення проблеми розвитку загальноосвітньої та вищої школи, освіти дорослих та професійної активності фахівців.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів, які займаються проблемами національної освіти в умовах інтеграції в європейський і міжнародний освітній простір.

Редакційна колегія:

Щербан Т. Д. – д.психол.н., професор (голова), Гоблик В. В. – д.е.н., професор, Товканець Г. В. – д.пед.н., професор; Кобаль В. І. – к.пед.н., доцент; Горват М.В. – к.пед.н., доцент, Мочан Т. М. – к.пед.н., доцент, Фенчак Л. М. – к.пед.н., доцент.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

<i>КОРСІКОВА К.Г.</i> РОБОЧИЙ ЗОШИТ З ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ.....	179
<i>КОСЕНЧУК Ю.Г.</i> ПРОВІДНІ ТЕНДЕНЦІЇ РЕФОРМУВАННЯ ШКІЛЬНОЇ ОСВИТИ В ФІНЛЯНДСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ КРІЗЬ ПРИЗМУ ПОСТУПУ НУШ	181
<i>КОСТЬ Е.Ю., ГОРВАТ М.В.</i> ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ БУЛІНГУ СЕРЕД ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	184
<i>КУЗЬМА Д.В., ГОРВАТ М.В.</i> АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ У КОНТЕКСТІ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ	187
<i>КУЗЬМА О. І., ТОВКАНЕЦЬ Г. В.</i> СТИМУЛЮВАННЯ І МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЯК УМОВА ЕФЕКТИВНОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ.....	189
<i>КУРИЛО Л. Ф.</i> СУТНІСТЬ, ОСОБЛИВОСТІ ТА ФОРМИ АДАПТАЦІЙНИХ РОЗЛАДІВ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВИТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	191
<i>ЛЕДНЕЙ В.Е., КУЗЬМА-КАЧУР М.І.</i> ВИКОРИСТАННЯ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР НА УРОКАХ ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ.....	195
<i>ЛЕНДЕЛ В.В.</i> СОЦІАЛЬНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ОБ'ЄКТ ФІЛОСОФСЬКИХ І ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	197
<i>ЛЕНДЕЛ К.І., ТОВКАНЕЦЬ Г.В.</i> ПРИНЦИПИ ВИХОВАННЯ У СУЧАСНИХ ПІДХОДАХ ДО ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА.....	200
<i>ЛЕХМАН О.Ю., ХОМА О.М.</i> ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННСВИХ УМІНЬ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	202
<i>ЛІБА О.М.</i> МЕТОДИЧНА КУЛЬТУРА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЯК АКТУАЛЬНА ПРОБЛЕМА ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ	205
<i>МАЙБОРОДА І.Е.</i> ФОРМУВАННЯ СВИТОГЛЯДНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЗАСОБАМИ МИСТЕЦТВА.....	207
<i>МАКАРЕВИЧ О.В., МАЙБОРОДА І.Е.</i> ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ НАРОДНОГО ДЕКОРАТИВНО- ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА.....	209
<i>МАЛЬКО М.В., МОЧАН Т.М.</i> ОСОБЛИВОСТІ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВИТИ.....	211
<i>МАМОНОВА Г.В.</i> НАУКА В КОМІКСАХ: ДОСВІД ТОКІЙСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ	214
<i>МАРКОВИЧ В.О.</i> ПЕДАГОГІЧНА ЗАНЕДБАНІСТЬ ЯК АКТУАЛЬНА ПРОБЛЕМА СУЧАСНОЇ ШКОЛИ.....	215
<i>МАРКОВИЧ Т.М., ЧОВРІЙ С.Ю.</i> ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕ- СІЙНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВИТИ В ЗАКАРПАТТІ (1919–1944).....	217

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В ЗАКАРПАТТІ (1919–1944)

Трансформаційні зміни української системи освіти відбуваються в контексті євроінтеграції. Реалізації основних вимог сучасного суспільства та потреб у вдосконаленні освіти сприятиме об'єктивний історико-системний аналіз ретродосвіду національної освіти, що розширить можливості визначення перспектив реформування освіти в контексті єдиного європейського освітнього простору. Вагомого значення набуває історико-регіональний вимір вивчення досвіду діяльності освітніх установ, зокрема Закарпаття, де в силу історичних обставин, крім напрацьованих власних здобутків, були реалізовані європейські освітні моделі. Впродовж досліджуваного періоду територія сучасного Закарпаття входила до складу Чехословацької Республіки (1919–1938), Угорщини (1939–1944), кожна з яких реалізувала свою державну політику в сфері освіти та шкільництва.

Різні аспекти проблеми становлення та розвитку освіти Закарпаття були предметом наукових розвідок: В. Гомонная, І. Гранчака, Д. Данилюка, В. Задорожного, А. Ігната, М. Кляп, М. Кухти, П.-Р. Магочія, Г. Розлуцької, В. Росула, П. Стрічика, М. Талапканича, Ч. Фединець, В. Химинця, В. Худанича, О. Фізеші та ін. Проте особливості системи підготовки вчителів початкових шкіл та забезпечення якості професійної педагогічної освіти в умовах зміни державної влади та територіальної приналежності закарпатських земель (1919–1938) залишаються актуальними для сьогодення та потребують подальшого вивчення.

У досліджуваний нами період на території сучасного Закарпаття підготовку вчителів здійснювали три заклади педагогічної освіти: два в м. Ужгороді та один в м. Мукачеві. Ще в 1868 р. парламент Угорського королівства прийняв закон, який увійшов в історію як Закон XXXVIII «Про народну освіту» [1], що залишався в дії на території краю і під час Чехословацького періоду (1919–1938). Закон забезпечив проведення реформування системи освіти, зокрема, у зв'язку зі створенням учительських семінарій, увів категорію кваліфікованих вчителів, які покликані були фахово вирішувати пи-

тання навчання і виховання молоді у народних школах. Закон передбачав необхідність проходження стажування після завершення теоретичного курсу навчання в учительській семінарії. Сьогодні це питання набуває особливої актуальності, адже згідно «Положення про педагогічну інтернатуру» (2021), інтерном вважають особу, яку «призначено вперше на посаду педагогічного працівника», а програма педагогічної інтернатури передбачає «комплекс заходів щодо забезпечення формування та / або розвитку компетентностей, рівня педагогічної майстерності, що укладається педагогом-наставником спільно з інтерном та затверджується наказом керівника закладу освіти» [2]. Також у документі визначено основні завдання, на виконання яких спрямована організація педагогічної інтернатури.

Звичайно, що в досліджуваних хронологічних межах у діяльності вчительських семінарій на Закарпатті, проходження стажування не вирішувало такий широкий спектр завдань, як сьогодні педагогічна інтернатура, проте без успішного його подолання кандидат не міг претендувати на одержання кваліфікації вчителя початкової школи. Тобто, педагогічна інтернатура уже на той час була складовою освітнього процесу в закладах педагогічної освіти Закарпаття, натомість сьогодні вона виконує функції професійної адаптації молодого фахівця початкової школи.

Слід зауважити, що в означений нами період прийнято ряд нормативних актів, які були спрямовані на забезпечення якості професійної педагогічної освіти: Розпорядження шкільного відділу Цивільної управи Підкарпатської Русі «О зложеню испытыв учителям способности» від 18 серпня 1923 р. за № 19.378 [3], 1938. évi XIII. törvénycikk a gyakorlati irányú középiskoláról / Закон XIII «Про середню фахову школу» (1938) [4, с. 99–112], 1938. évi XIV. törvénycikk a tanítóképzésről / Закон XIV «Про професійну підготовку вчителів» (1938) [4, с. 113–119] та ін.

У контексті проведеного дослідження нами також встановлено, що в умовах відновлення угорської освітньої політики в краї (1939–1944) збільшується до 5-ти років термін навчання в закладах професійної педагогічної освіти, в основу змісту навчальних предметів закладено найновіші досягнення сучасної науки, розроблено ряд заходів по забезпеченню якості підготовки вчителів, включаючи: перегляд умов для тих, хто вступає до педагогічних закладів освіти, забезпечення тісного зв'язку педагогічних закладів освіти зі школами, посилення практичної спрямованості педагогічної освіти, надання великої уваги знанню декількох мов, дотримання єдиних вимог до знань, умінь та практичних навиків, які мав продемонструвати кандидат при складанні екзаменів тощо.

Список використаних джерел

1. Lévay Ferencz, Dr. Morlin Emil, Szuppán Vilmos (szerk.). A magyarországi népoktatásügy, kereskedelmi és ipari szakoktatás szervezete és közgazgatása. Budapest : az Eggenberger-féle Könyvkereskedés kiadása (Hoffmann és Molnár), 1893. I. kötet. Kisdédováс és népoktatás (elemi, felső nép- és polgári iskolák). 906 p.
2. Положення про педагогічну інтернатуру: затв. наказом МОН України від 25 жовтня 2021 р. № 1128. URL : http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2021/12/dokument-6145_4_19-21.pdf
3. О зложенію испытывъ учительскоѣ способности : Розпоряжене з дня 18. августа 1923, ч. 19.378. Урядовый Вѣстник школьного оддѣла цивильноѣ управы Подкарпатскоѣ Руси / редакціею школьного оддѣла. Ужгород : Накладом школьного оддѣла цивильноѣ управы, 1923. Рочник III. Число 6. С. 119–120.
4. Az 1938. évi törvények gyűjteménye. Budapest : M. Kir. Belügyminisztérium, 1940. Második hivatalos kiadás. 955 p.

**МАРУЩИНЕЦЬ Д.М.,
ЛІБА О.М.**

Мукачівський державний університет, Україна

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ІЗ ВПРОВАДЖЕННЯ STEM-ТЕХНОЛОГІЇ В ПРОЦЕС НАВЧАННЯ

Сьогодні в Україні створюється нова школа, де учень повноцінно живе, проектує своє майбутнє, свій шлях, враховуючи власні можливості, ставлячи перед собою завдання самовдосконалення, самовиховання, самоосвіти. При цьому особливого значення набуває креативність особистості, її здатність до творчого нестандартного мислення, вміння ефективно вирішувати складні проблеми власної життєдіяльності.

До проблеми креативності неодноразово звертались дослідники та, незважаючи на це, вона залишається найменш розгаданою частиною людської активності. Креативність пов'язана з різними аспектами людської особистості.

Креативність – це творчі можливості людини, які виявляються у сприйнятливості до нового у дивергентному мисленні, тобто у знаходженні неочікуваних рішень, у здатності до пошукових дій.